

6. Скуба В. Без Котигорошка... Володимир Кметик: Українська література клондайк для дитячого телебачення / В.Скуба // День. – 2011. – 21-22 січ. – С. 10-12.
7. Іванов Ю. Назустріч Ері сучільної телерозважайлівки / Ю Іванов // День. – 2011. – 4-5 лютого.
8. Лизанчук В.В. Основи радіожурналістики: підручник / В.В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – 628 с. + компакт-диск.
9. Гончарова М. «Світ буде таким, якими будуть наші діти» / М.Гончарова // День. – 2010. – 29 травня.
10. Франко І. Одвертий лист до Галицької української молодіж / І.Франко: зібр.творів: У 50 т. – К., 1986. – Т. 45. – С. 401-409.

The subjects of transfers for children of regional television of Ukraine are considered. Their integrating role in the course of national-patriotic education of children of different age categories is comprehended. Problems of improvement of preparation of television programs for children of regional television are allocated.

Key words: television, regional television, subjects of transfers, the maintenance of materials, patriotic education, national consciousness.

УДК 070.23(479):327

А. І. Бурейко

Запорізький національний університет

ТЕНДЕНЦІ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В УМОВАХ СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті розглядається вплив світових глобалізаційних процесів на регіональні ЗМІ. Висвітлення матеріалу подається крізь призму роботи місцевих телекомпаній.

Ключові слова: глобалізація, глобалізаційні процеси, інтеграція, світовий медіа простір, нові медіа.

За останні 20 років все більше увагу науковців привертає тема глобалізації та глобалізаційних процесів. Оскільки українські медіа нерозривно пов'язані з політико-економічними процесами держави, вони зазнають впливу всесвітньої інтеграції.

У контексті глобальних суспільних трансформацій вітчизняні засоби масової інформації впливають на розвиток та історію людства, несуть відповідальність за формування і збереження національної ідентичності. Останнє є надзвичайно важливим для сучасної української журналістики, яка перебуває на стадії становлення і утвердження серед уже існуючих світових систем мас-медіа [4].

До вивчення глобалізації зверталися Д. Лайон, О. Гресько та ін.

Стрімкий розвиток новітніх технологій призвів до появи інформаційної революції, що є базовою основою існування інформаційного суспільства.

Інформаційне суспільство – поняття в соціології, що належить до концепції, згідно з якою основним фактором суспільного розвитку визнається створення і використання прогресу в індустрії інформації (комп'ютери і мікроелектроніка, комунікаційно-обчислювальні мережі, засоби зв'язку) [6, с. 179].

Про інформаційне суспільство (ІС) як таке знали ще на початку 60-х років ХХ століття. Щодо основоположника ідеї ІС та виникнення цього явища дослідники мають різні думки. За одними джерелами, автор цього поняття невідомий, деякі ж науковці у своїх працях вживали його майже одночасно [5]. У США вперше цей термін було вжито і проаналізовано вченим Ф. Махлупом. В інших джерелах автором поняття ІС називають японського вченого, професора Токійського технологічного інституту Ю. Хаяші [5].

Тим не менш, регіональні ЗМІ є суб'єктами світових глобалізаційних процесів, а ІС не можна уявити без інтенсивного сталого обміну інформацією, і чим складніша структура систем, тим більша потреба в ній.

У сучасних умовах українські споживачі отримують значну кількість інформації саме з комунікаційних каналів, до яких належать ЗМІ. Регіональні мас-медіа знаходяться у стадії «переформатування»: зміни, коригування та пристосування до світових економічних тенденцій, а також до місцевої кон'юнктури ринку. На цьому ґрунті регіональна журналістика привносить свої особливості та набуває нових ознак. Їхній прояв розглянемо на прикладі функціонування Запорізьких телеканалів («Алекс», «ТВ-5», «Запоріжжя»).

По-перше, тяжіння до зарубіжних форматів вітчизняних розважальних ток-шоу та політичних програм призводять до «американізації» українського телебачення, відсіювання у програмній сітці власного відеопродукту, що відображатиме національні інтереси, менталітет та світогляд. Для того, щоб перекрити недостатню кількість програм власного виробництва, в результаті чого залишаються вільні години ефірного мовлення, регіональні телеканали ділять ефір переважно з російськими кабельними телепартнерами («Алекс» купує мовлення в НТВ, Ren-TV та «Москва – Открытый мир»). Таку ситуацію власники запорізьких ЗМІ вважають економічно вигідною, забуваючи про потребу місцевих громадян в інформації.

По-друге, набирає обертів ера конвергентної журналістики, відбувається взаємодопомога, співпраця та взаємозв'язок регіональних телеканалів із крупними телекомпаніями та медіа-холдингами (інтернет-співробітництво на підставі угод про використання новинних стрічок, RSS розсилку та ін. послуги, створення міжнародних журналістських профспілок, проведення тематичних тренінгів між представниками різних ЗМІ).

По-третє, злиття традиційних ЗМІ з новими медіа. Адже все більше як загальноукраїнських, так і регіональних телеканалів отримують та ретранслюють інформацію із соціальних мереж (twitter, facebook та ін.).

Розглянувши найхарактерніші тенденції, типові як для запорізького телебачення, так і для інших адміністративних одиниць України, можна виділити провідні ознаки впливу глобалізаційних процесів. До них належать такі:

1) посилення конкуренції в телепросторі, тому що новітні технології стають доступними, а це дає змогу збільшувати кількість комерційних каналів як у невеликих містах, так і в містах-мільйонниках;

2) недостатнє фінансування регіональних авторських програм або ж повна відсутність якісних аналітичних та публіцистичних передач. Консервативна бізнес-політика та наявність стереотипів, що національний продукт не приносить коштів, перешкоджає повноцінній еволюції регіональних медіа.

Аби прослідкувати особливості розвитку регіонального медіа простору, розглянемо історію розвитку місцевих телеканалів та їх функціонування в умовах глобалізації в двотисячних роках ХХІ ст.

Телерадіокомпанія «Алекс» розпочала своє мовлення з 1995 року. Ефір ведеться українською та російською мовою, кількість аудиторії становить близько 1,5 мільйона людей. «Алекс» поширює свій сигнал не тільки на мешканців цього міста, а й на Запорізьку область, частину Херсонської та Дніпропетровської областей.

Цільова аудиторія каналу – всі прошарки населення. ТРК «Алекс» також робить спроби інтеграції у світове інформаційне суспільство: за допомогою його інтернет-сайту можна проглянути мовлення каналу в режимі онлайн, канал створює щоденні новини в прямому ефірі, використовуючи міні-ПТС, щоб робити прямі включення із Запоріжжя, постійно застосовує систему інтерактивного голосування для проведення опитування громадської думки наживо у таких авторських програмах як «Дошкульні питання», «Пряма мова» та ін.

2 січня 1994 року вийшла в ефір одна з найпопулярніших регіональних телекомпаній – Запорізька комерційна телекомпанія «ТВ-5». Нині це провідний недержавний мовник у регіоні. Новим явищем для Запоріжжя стала щоденна тригодинна програма у прямому ефірі «Ранок з ТВ-5». Дітям щоденно адресується передача «Казки Домовичка». З 2002 року єдина серед регіональних телекомпаній України «ТВ-5» має ще й спеціалізований телеканал «ТВ-5 СПОРТ». У своєму розпорядженні «ТВ-5» має свої представництва у Києві, Мелітополі, Бердянську та Пологах. Зона покриття каналу складає Запорізька, Дніпропетровська, Донецька, а також Херсонська області. Для інтеграції та міжнародного співробітництва канал має власний сайт, а творчі успіхи провідного запорізького телеколективу відзначені призами десятків всеукраїнських і міжнародних фестивалів та конкурсів.

Запорізька обласна телерадіокомпанія на сьогодні є однією з потужних в Україні – діють цілодобові телевізійні канали. Понад 80 відсотків потенційних глядачів області мають можливість приймати програми ОДТРК. Сприяє цьому розвинена регіональна телемережа, де є 8 передавачів, розташованих у Запоріжжі, Дніпрорудному, Мелітополі, Токмаку, Приморську, Бердянську, Великій Білозерці та Веселому.

Матеріально-технічну базу компанії складають пересувна телевізійна станція, станції супутникового прийому і передачі програм, що дозволяють державному телеканалу «Запоріжжя» виходити на міжнародний рівень.

З 1959 року у Запоріжжі і області розвивається телевізійне мовлення. У липні 1959 року із завершенням будівництва телецентру у Запоріжжі почала діяти обласна студія телебачення. Саме відтоді бере свій початок колектив творчих та інженерно-технічних працівників Запорізького телебачення.

1961 року Запорізька студія була підключена до системи Центрального телебачення СРСР, що створило умови для активної участі запорізьких тележурналістів у підготовці програм і матеріалів на всесоюзний телеекран. Перш за все це були регулярні включення «Запоріжжя» у щоденну інформаційно-аналітичну програму «Естафета новин». Така співпраця з Центральним телебаченням СРСР тривала до кінця 80-х років.

Сьогодні ж в ефір виходять оригінальні передачі, створені працівниками телерадіокомпанії: «Пряма лінія», де в прямому ефірі практикують зворотній зв'язок з глядачами – «Знак запитання», «Так склалося історично», «Життя – це щастя», дитяча телевікторина «Книгочей».

Запорізька ОДТРК єдина в регіоні телекомпанія, що має можливість транслювати у прямому ефірі важливі суспільно-політичні, культурно-мистецькі та спортивні змагання як всеукраїнського так і міжнародного значення.

Отже, сучасні регіональні ЗМІ (на прикладі запорізьких телекомпаній) перебувають лише на стадії свого оновлення, розвитку та поступового влиття у світовий інформаційний простір. Можливо, пройшло ще недостатньо часу, щоб медіа модернізувалися, слідували та йшли за новими тенденціями у медіасвіті, а також задовольняли потреби сучасного користувача інформаційних ресурсів.

Але варто зазначити, що існування сайтів телеканалів та доступний перегляд онлайн-сервісу значно збільшує шанси українських ЗМІ долучитися до «глобального села», відстежувати його тенденції та налагоджувати міжнародне співробітництво, інтернет-співпрацю з новими медіа – тобто заявити себе в достатньо щільному, незважаючи на географічні кордони, медіасвіті.

Список використаних джерел

1. Автореферат дисертації Мас-медіа в процесах демократичних трансформацій українського суспільства (політико-культурологічний аспект) / Гриценко О.М. – Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т журналістики. – К., 2003. – 31 с.
2. Алієв А. Технологічна революція // Мистецтво репортера. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://art-hur.com/technologichna-revoluciya.html#more-290>
3. Біленька М. В., Данькевич Ю. В. Етнічна проблематика ЗМІ в епоху глобалізації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_sk/2010_1/files/SC110_13.pdf
4. Гресько О.В. Міжнародна журналістика в контексті глобальних суспільних трансформацій : дис. к. філ. н. / О.В. Гресько [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referatu.net.ua/referats/7569/154046>;
5. Інформаційне суспільство //Портал знань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.znannya.org/?view=concept:316>
6. Мащенко І. Г. Енциклопедія електронних мас-медіа. У 2 т. Том другий: Термінологічний словник основних понять і виразів: телебачення, радіомовлення, кіно, відео, аудіо. – Запоріжжя: Дике Поле, 2006. – 512 с.
7. Лайон Д. ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО: ПРОБЛЕМИ ТА ЛІЮЗІЇ //Сучасна зарубіжна соціальна філософія. – К., 1996. – С. 362-380.
8. Сайт телеканалу «Алекс» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://alextv.zp.ua/chanel>
9. Сайт телеканалу «Запоріжжя» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zodtrk.zp.ua/pro_zodtrk.html
10. Сайт телеканалу «ТВ-5» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tv5.zp.ua/tv5/history>.

In the article is the effect of world globalization processes on the regional media. Coverage of material is through the prism of local television.

Key words: globalization, globalization processes, integration, global media space, new media.

УДК 070.23 (477)

М. С. Васьків

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ВИБІР ОБ'ЄКТІВ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТВОРІВ РЕГІОНАЛЬНИХ МАС-МЕДІА

У статті йдеться про причини, принципи, критерії відбору об'єктів загальнодержавного і місцевого рівня для сюжетів журналістських творів у регіональних мас-медіа, послідовність і збалансованість подання інформації. Теоретичні положення ілюструються конкретними прикладами.

Ключові слова: регіональні мас-медіа, об'єкт журналістського твору, зовнішня і внутрішня інформація, актуальність і важливість інформації.

Критерії відбору тих подій, явищ, які потенційно є основою майбутнього журналістського твору в регіональних мас-медіа, а відповідно, є актуальними чи цікавими для регіонального реципієнта, можуть бути різними. Важливість і екстраординарність одних може бути беззаперечною (наприклад, сесії обласних, районних чи міських рад; газети Кам'янець-Подільського активно висвітлювали затримання у центрі міста працівника ДАІ в момент отримання хабаря та ін.). Вибір інших визначається досвідом та інтуїцією керівництва ОМІ й, насамперед, журналістів.

Одне з перших питань, які постають перед колективом регіонального ОМІ, – чи потрібно давати інформацію про події загальноукраїнського і міжнародного життя. у радянські часи її подача в усіх без винятку мас-медіа була правилом. По-перше, релігієзнавці стверджують: щоби ключові поняття і тези добре запам'яталися, їх треба кількаразово повторювати. По-друге, газет, радіо- і телеканалів було в обріз, тому часто про важливі події в СРСР чи за кордоном віддалених регіонах уперше могли дізнатися зі сторінок районної газети. Сьогодні, за майже повної доступності й домінування телебачення, використання трьох діапазонів дрового радіо у сільській місцевості, регіональні мас-медіа можуть лише вкотре дублювати інформацію про події загальнодержавного і світового масштабу.

За існування великого вибору ОМІ та плюралізму думок таке дублювання аж ніяк не може приваблювати комуніканта, про що в умовах конкуренції (часто – жорсткої) не варто забувати. Проти події всередині країни і за її кордонами все одно стають об'єктами відтворення в регіональних мас-медіа. Яка причина? Найчастіше – не дуже привабливе фінансове становище ОМІ. Журналістів обмаль (потрібно би більше, але де ж узяти грошей їм на зарплату чи гонорари), а ефірний час чи шпальти треба чимось «забити». Як наслідок, на запорізькому телеканалі ТВ-5 у випусках новин, без жодних правок і коментарів, уключалася стрічка відеосюжетів від «Євронуз» (як вирішувалося питання авторського права – велика таємниця). У газеті «Регион-експрес» із того ж Запоріжжя постійно заповнювалися тематичні сторінки «Страна» і «Мир», але майже жодної інформації від власкорів там не